

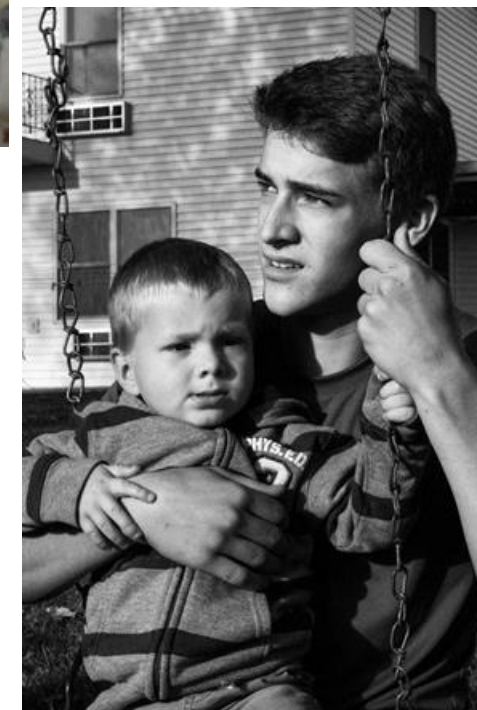
Co dwie głowy to nie jedna – co neuronauka społeczna mówi nam o naturze interakcji społecznych?

dr hab. Agnieszka Pluta

Wydział Psychologii, Uniwersytet Warszawski,

Naukowe Centrum Obrazowania Biomedycznego, Instytut Fizjologii i Patologii Słuchu

Interakcje społeczne towarzyszą nam od pierwszych dni życia

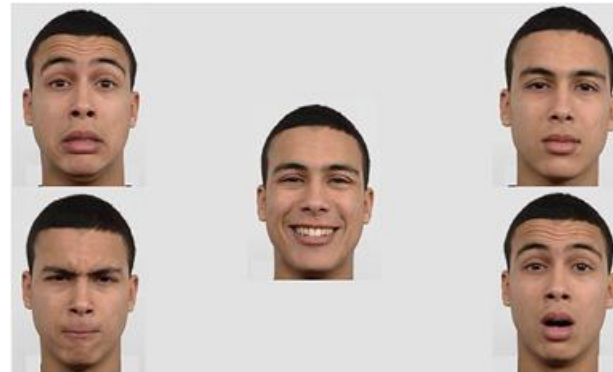
Neuronauka obserwatora

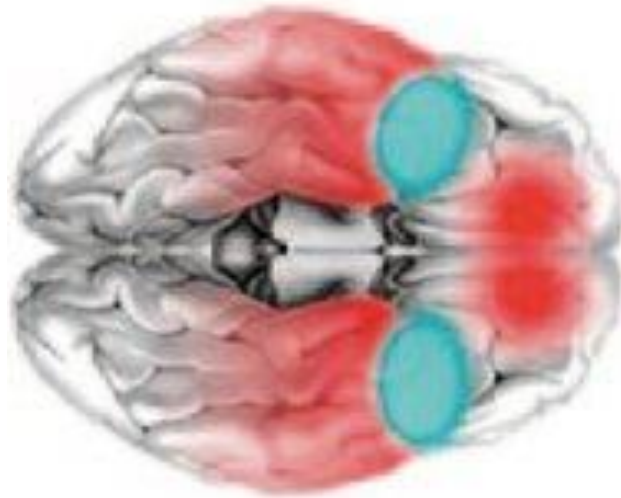
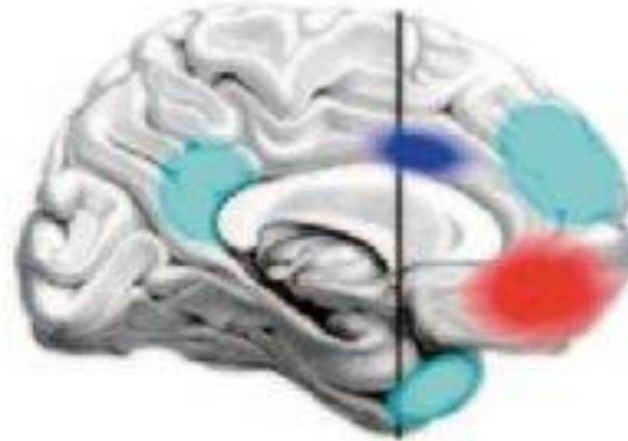
Hirata, 2014

Babiloni i in., 2014

Mózg społeczny

- Sieć emocjonalna
- Sieć obserwacji czynności / neuronów lustrzanych
- Sieć mentalizacji / teorii umysłu
- Sieć empatii

Jak ekspozycja na mowę nienawiści może wpływać na neuronalne korelaty mentalizacji oraz empatii

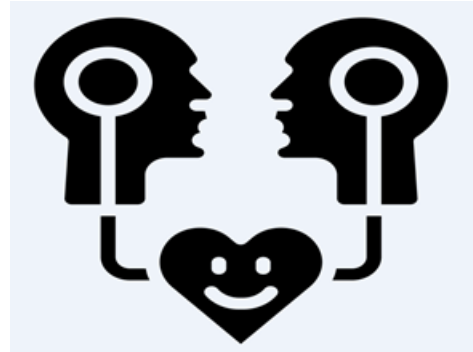
"publiczne wypowiedzi
wyrażające nienawiść lub
zachęcające do przemocy
wobec osoby lub grupy"

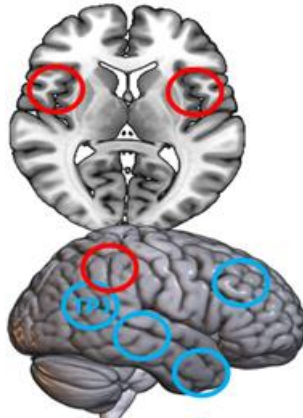
Empatia i mentalizacja w kontekście przynależności do grupy

Neuropoznawcze mechanizmy empatii i mentalizacji mogą być dodatkowo wzmacniane przez mowę nienawiści!

Tendencyjność empatii

Tendencyjność mentalizacji

- Przeprowadziliśmy badanie na polskich studentach i wybraliśmy Arabów jako grupę obcą.
  - W ostatnim czasie grupa ta była przedmiotem ataków politycznych w polskich mediach (Winiewski, Hansen, Bilewicz, Soral, Świdorska, & Bulska, 2016).

Metoda

N = 30

Grupa eksponowana
na mowę nienawiści

Grupa eksponowana
na wypowiedzi
neutralne

18 stycznia 2018 21:03 - notremak

W starciu "na noże" nie mamy żadnych szans z tymi dzikusami. Oni na co dzień nie rozstają się z nożem. A to już może się zacząć niedługo. Znowu będziemy mądrzy po szkodzie?

18 stycznia 2018 21:45 - trudek46

Zwykły człowiek po zawodówce w 5 minut ogarniał, że w Albanii, Kosowie, Turcji, Maroku, Algierii i Tunezji czy Ghanie nie ma wojny i jest to tylko najazd wyłudzaczy zasiłków.

18 stycznia 2018 22:07 - mcgoo

Kurwa to są matki z dziećmi ? to są ludzie w wieku poborowym idą rozjechać Europę , czas kurwa strzelać do tego gówna .

Metoda

Muhamad

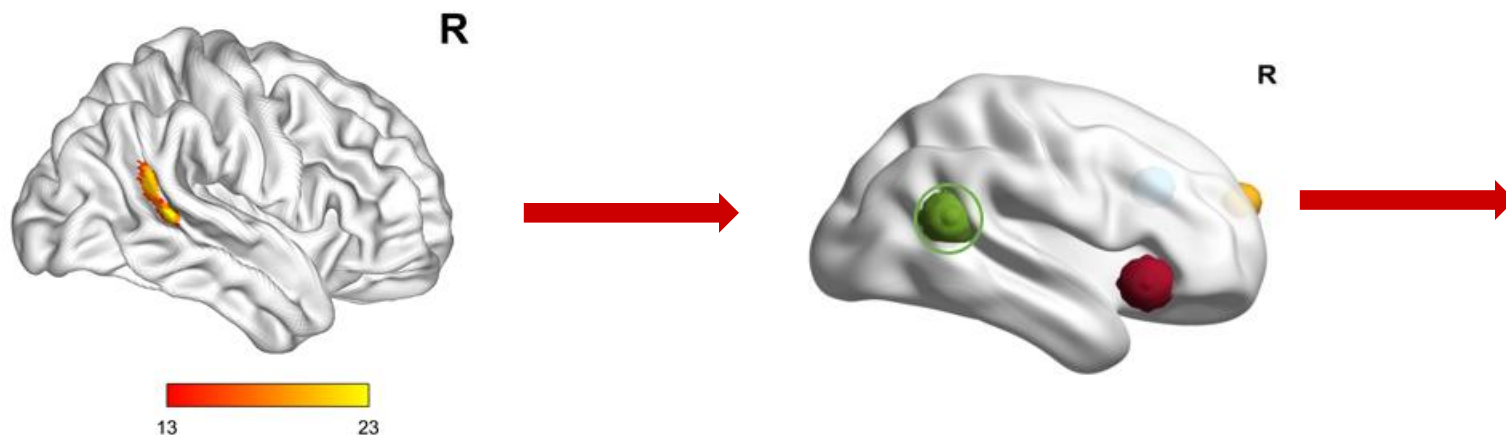
Muhamad kroił warzywa na obiad. Chwycił nóż niezręcznie, a ostrze wbiło się w jego palec. Paweł odciął kawałek swojego palca, ponieważ ostrze przeszło przez cały palec aż do kości.

Jak bardzo współczujesz tej osobie?

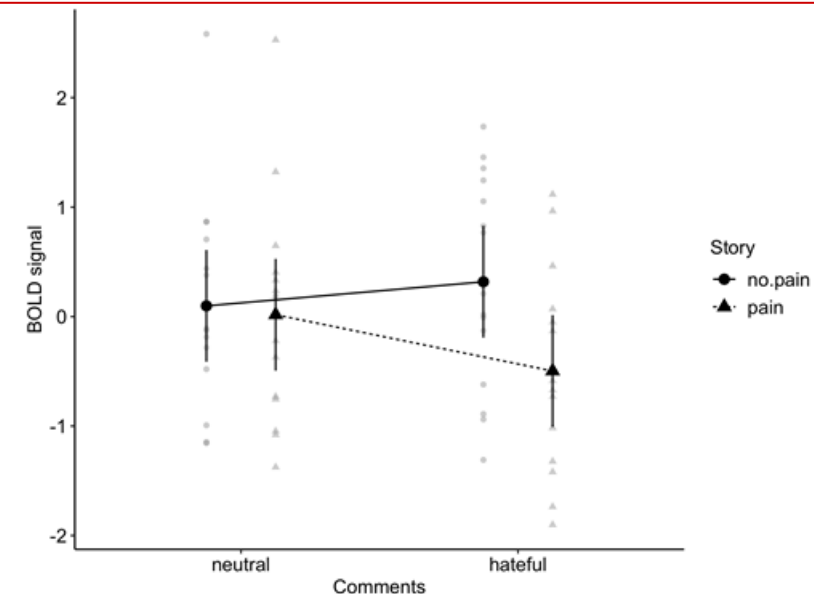

Wyniki

Ekspozycja na nienawistne komentarze osłabiła aktywność w obrębie prawego styku skroniowo - ciemieniowego w odpowiedzi na ból bez względu na przynależność grupową

Aktywacje mózgu (mapa F). Interakcja w prawym styku skroniowo - ciemieniowym: Grupa (Nienawiść/Neutralny) x Historia (Ból/Brak bólu). Wartość progowa dla poziomu woksela na poziomie $p < .001$ i skorygowane FWE $p < .05$ dla wielkości klastra.

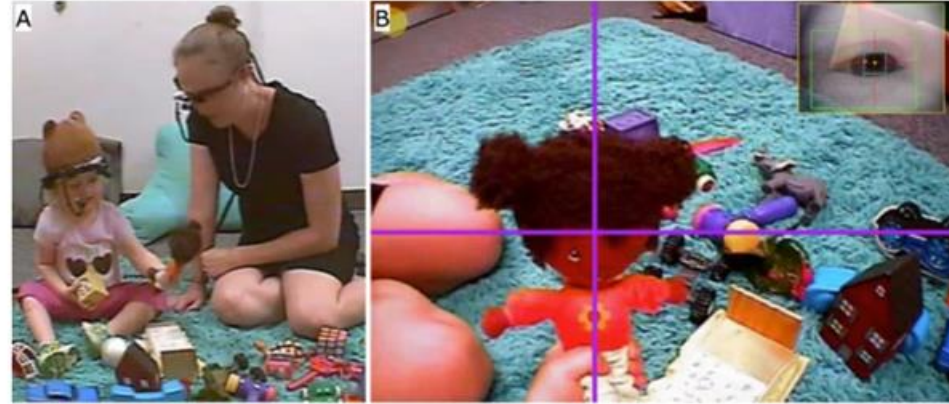
Źródło: Oryginalne figury z pracy Pluta i in., 2023

Krótkotrwała ekspozycja na mowę nienawiści jest w stanie osłabić **(bardzo podstawowy, a być może działający automatycznie już od wczesnego dzieciństwa)** mechanizm neuronalny leżący u podstaw mentalizacji.

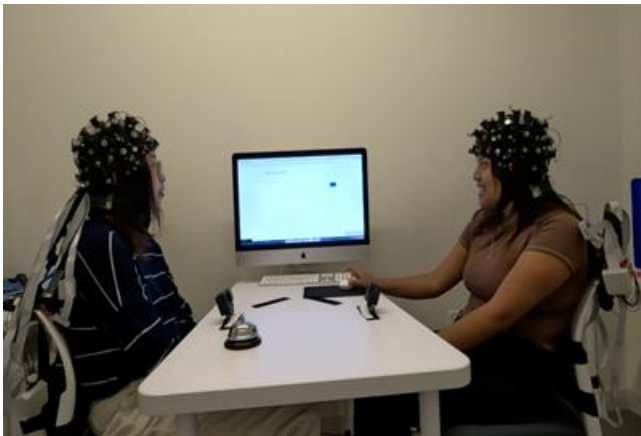

odrętwienie empatyczne
(*empathy numbing*)

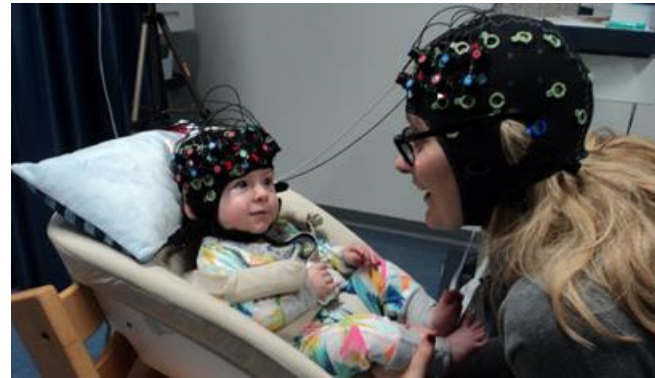
Neuronauka uczestnika

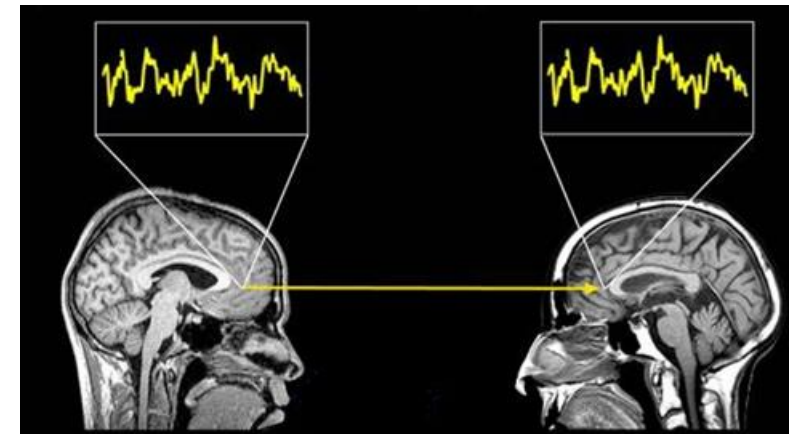
Yurkovic et al., 2021

UCLA Lab 2023, badania własne

Schallhart, 2021

Związek między stylem konwersacyjnym rodziców a rozwojem mentalizacji u dzieci, które mogą być zagrożone wczesną deprivacją językową

Język odnoszący się do stanów mentalnych
(Mental State Talk; MST)

Próba badawcza składała się z 91 par rodzic-dziecko (matka lub ojciec) podzielonych na dwie grupy

N = 39 niesłyszących dzieci z CI (w wieku 3-7 lat) i ich rodzice

Wszystkie dzieci z CI miały prelingwalny ubytek słuchu, a CI pojawił się < 20 miesiąca życia (5-20 miesięcy, średnia = 11,9 miesiąca)

Dzieci były wychowywane w kulturze osób słyszących i nie używały języka migowego do komunikacji.

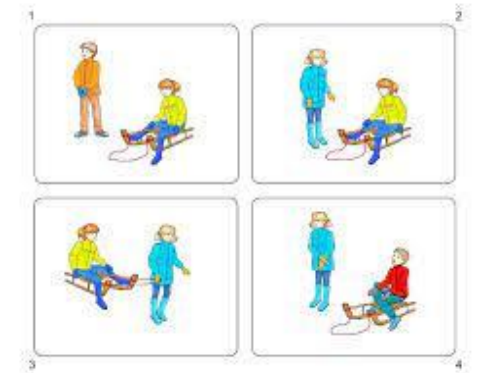
N = 52 dzieci z typowym poziomem słuchu (w wieku 3-6 lat) i ich rodzice

Inteligencja ogólna
Skale inteligencji Stanford-Binet

Rozumienie gramatyki
Test rozwoju językowego

Rozwój mentalizacji
Inwentarz Teorii Umysłu (ToMI-2)

Styl konwersacyjny
Wspólne czytanie książeczki
“Pan Pikulik i nieporozumienie w zoo”

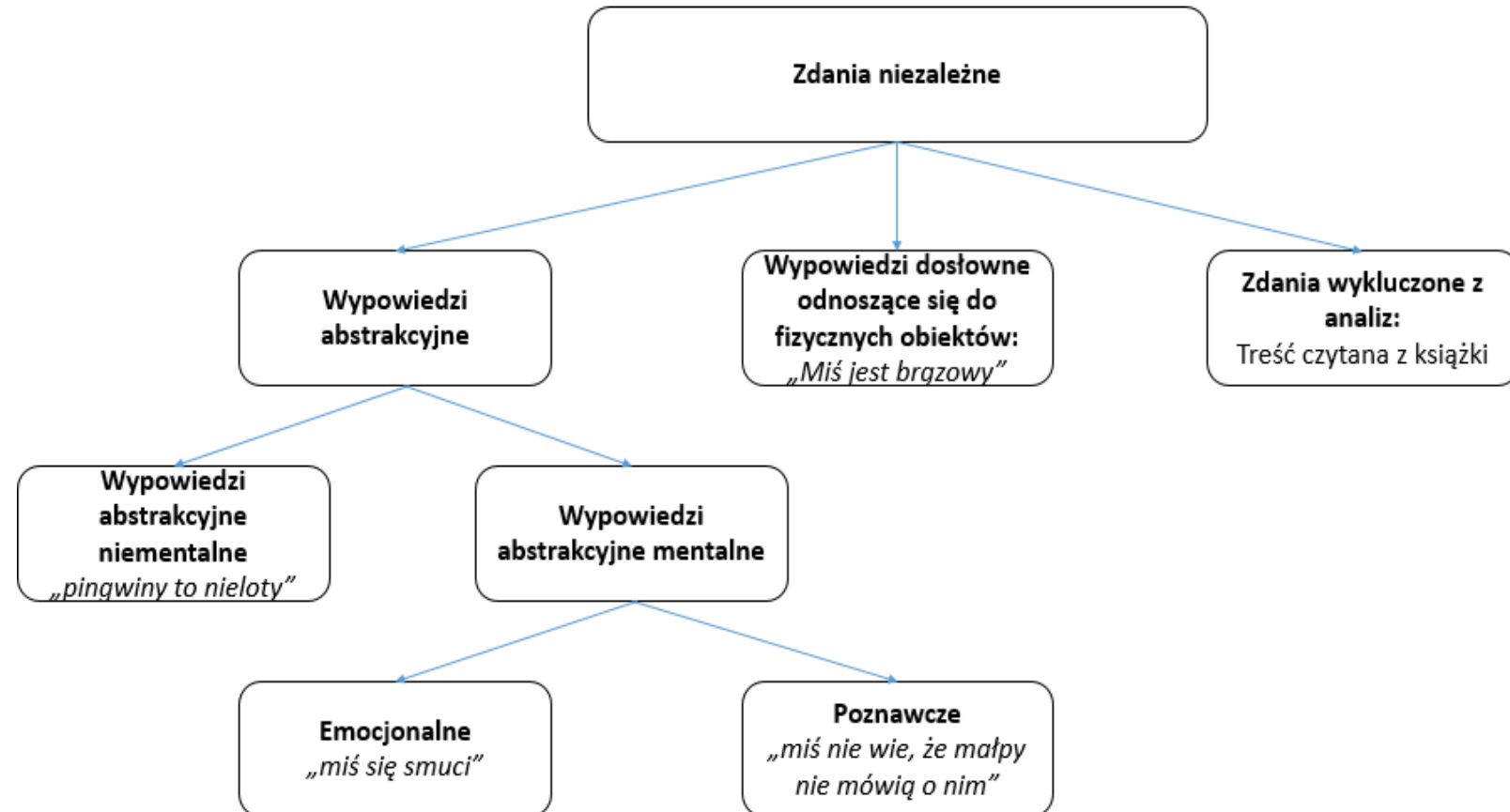

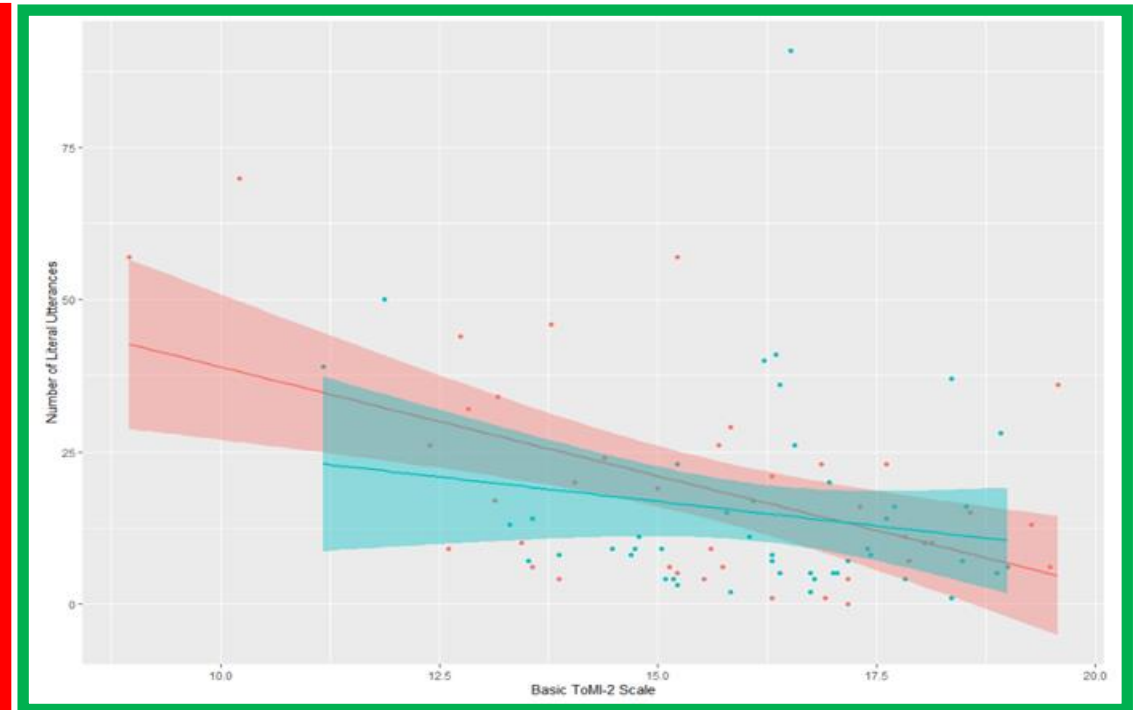
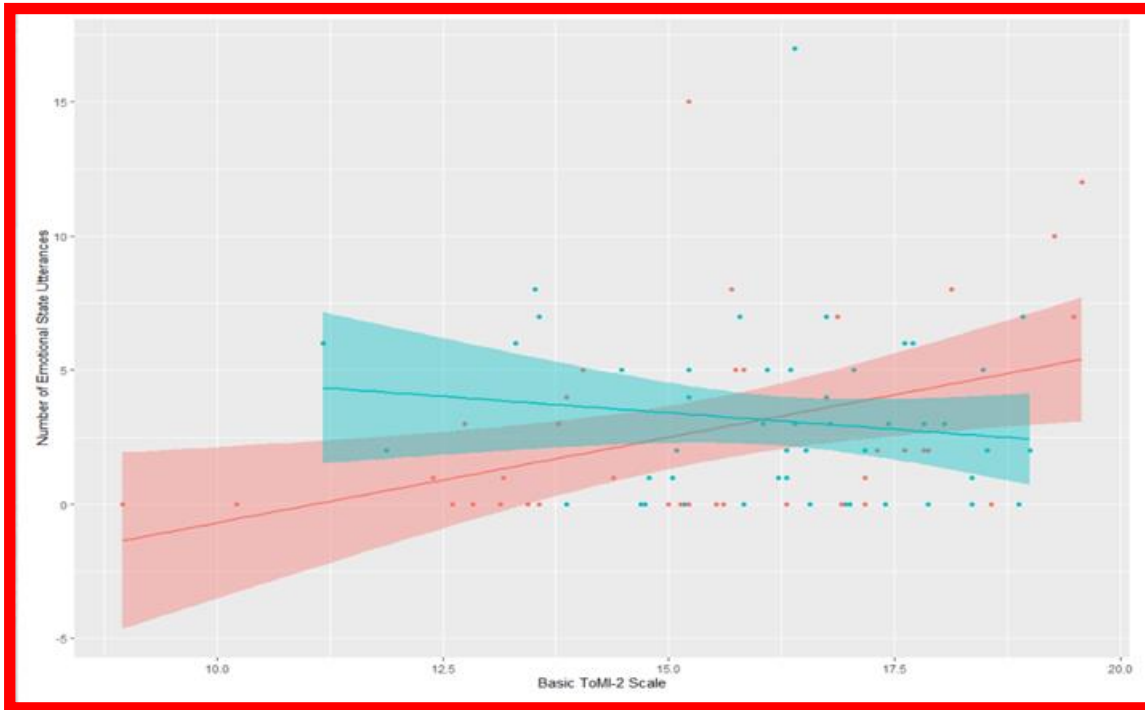
Wspólne czytanie książeczki

Transkrypcja i kodowanie

“Ale miś myślał, że on mówił o nim”

“Ile małą widzisz?”

GRUPA CI
GRUPA TS

CI grupa:
Rodzicielskie **wypowiedzi emocjonalne** były pozytywnie powiązane z mentalizacją ($r_s = .40$, $p = .011$). Istniała również ujemna korelacja między **dosłownymi wypowiedziami** rodziców a ToM ($r_s = -.36$, $p = .026$).

TS grupa:
Nie stwierdzono istotnego związku między pomiarami ToM a MST w grupie TH.

Styl konwersacyjny rodziców ma wpływ na rozwój mentalizacji u dzieci narażonych na deprivację językową we wczesnym dzieciństwie.

Journal of Deaf Studies and Deaf Education, 2023, 1–12

<https://doi.org/10.1093/deafed/enad004>

Empirical Manuscript

Theory of Mind and Parental Mental-State Talk in Children with CIs

Agnieszka Pluta ^{1,2,1*}, Magdalena Krysztofiak^{1,1}, Małgorzata Zgoda³, Joanna Wysocka¹, Karolina Golec¹, Katarzyna Gajos¹, Tadeusz Dołyk¹, Tomasz Wolak² and Maciej Haman¹

¹Faculty of Psychology, University of Warsaw, Warsaw, Poland

²Bioimaging Research Center, World Hearing Center, Institute of Physiology and Pathology of Hearing, Warsaw, Poland

³World Hearing Center, Institute of Physiology and Pathology of Hearing, Warsaw, Poland

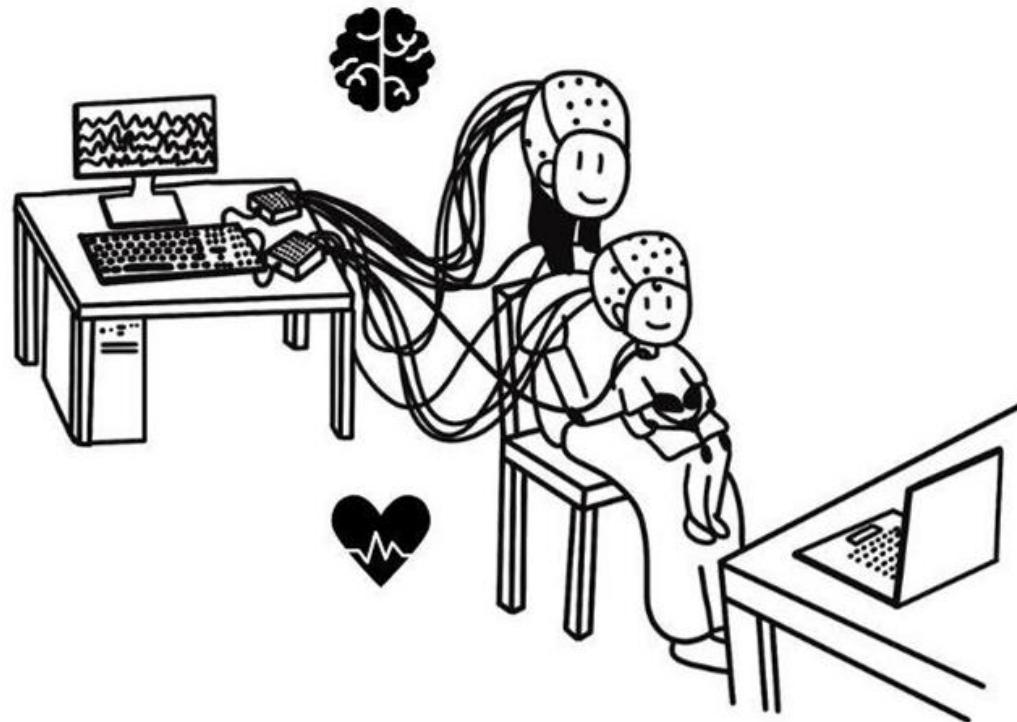
*Correspondence should be addressed to Agnieszka Pluta, Faculty of Psychology, University of Warsaw, Warsaw, Poland, Stawki 5/7 Street, 00-183 Warszawa, Poland. E-mail: apluta@psych.uw.edu.pl

[†]Equal contribution

Jak bio-behavioralna synchronizacja wpływa na rozwój poznawczo - emocjonalny?

SYNchrony in Caregiver-Child Interactions across Neurodiversity

Research
APPROVED
Grant

Jak bio-behavioralna synchronizacja wpływa na rozwój poznawczo - emocjonalny?

Dopasowanie zachowań, stanów emocjonalnych i rytmów biologicznych (m.in. tętno, aktywność neuronalna) pomiędzy opiekunami a dziećmi jest kluczowym czynnikiem wpływającym na rozwój umiejętności społecznych i emocjonalnych u dziecka m.in. wpływa na:

- jakość więzi;
- zdolności do samoregulacji u dzieci;
- wyższe kompetencje społeczne.

OpenAI, obraz wygenerowany przez model ChatGPT-4 na podstawie opisu użytkownika, [sierpień 2024].

Sync or not to Sync?

Im lepsze dopasowanie aktywności mózgowej (lecz nie behawioralnej) między matką a dzieckiem podczas rozwiązywania problemów, tym wyższy poziom wykonania zadania (Nguyen i in., 2020).

Zdjęcie z pracy: Nguyen i in., 2020

Im bardziej zbliżona jest aktywność mózgu słuchacza do aktywności mózgu opowiadającego historię, tym lepiej słuchacz zapamiętuje ją (Stephens i in., 2010).

Jak synchronizacja mózg-mózg odnosi się do wyników uczenia?

OpenAI, obraz wygenerowany przez model ChatGPT-4 na podstawie opisu użytkownika, [sierpień 2024].

Stopień dopasowania aktywności mózgowej między uczniami, którzy oglądali filmy przyrodnicze, przewidywał ich wyniki w teście pamięci dotyczącym prezentowanego materiału (Cohen i in. 2018).

Neuronalna synchronizacja w sali lekcyjnej

OpenAI, obraz wygenerowany przez model ChatGPT-4 na podstawie opisu użytkownika, [sierpień 2024].

- ❖ Stopień synchronizacji mózgu między uczniami przewidywał ich zaangażowanie: uczniowie, którzy deklarowali większe zaangażowanie, wykazywali wyższą synchronizację mózgową z rówieśnikami (Dikker i in., 2017).
- ❖ Uczniowie, którzy byli bardziej zaangażowani podczas lekcji, wykazywali wyższy poziom synchronizacji mózgowej z nauczycielem. Uczniowie, którzy zgłaszali, że czują się bliżej związani z nauczycielem, wykazywali większą synchronizację mózgową z nauczycielem (Bevilacqua et al., 2019).

Metody stosowane przez neuronaukowców pozwalają na zrozumienie mechanizmów leżących u podstaw interakcji społecznych.

Środowisko może wpływać na skłonność i efektywność rozumienia intencji, emocji i przekonań innych osób.

Dopasowanie zachowań, stanów emocjonalnych i rytmów biologicznych pomiędzy rodzicami oraz nauczycielami a dziećmi jest kluczowym czynnikiem wpływającym na rozwój poznawczy i emocjonalny.

Dziękuję za uwagę

